

Psychosocial Factors Related to Mathayomsuksa 3 Students' Moderation Practices as Sufficiency Economy in School with Sufficiency Model¹

*Tassanan Chinsiriphan*²
*Ungsinun Intarakhamhang*³
*Wichuda Kijtorntam*⁴

Received: May 5, 2012

Accepted: June 5, 2012

Abstract

The purpose of this research was to study causal factors of situation, psychological traits and psychological state related to moderation practices as sufficiency economy. The samples were 447 mathayom suksa 3 students. The data were analyzed by Two-Way Analysis of Variance and Stepwise Multiple Regression Analysis. The research finding were as follow: 1) there were the interaction effect between school types and future orientation and self-control influencing on moderation practices as sufficiency economy in time management and technology and resource utilization, 2) there were the interaction effect between future orientation and self-control and moderation socialization from family influencing on total moderation practices, spending, time management, and moderation consuming, 3) there were the interaction effect between mental health and receiving moderation information from media influencing on total moderation practices, spending, and technology and resource utilization, and 4) nine variables altogether predicted total moderation practices, spending, time management, moderation consuming, and technology and resource utilization with 39%, 43.5%, 16.3%, 13.1%, and 26.1% respectively. The important predictors were the favorable attitude towards moderation practices as sufficiency economy and the receiving moderation information from media.

Key word: The practices as sufficiency economy, moderation practice, sufficiency model school

---

¹ Thesis for the Master Degree in Applied Behavioral Science Research, Srinakharinwirot University

² Graduate Student, Master degree in Applied Behavioral Science Research, Srinakharinwirot University
E-mail: tass_no2@hotmail.com, Tel. 668-9864-1138

³ Associate Professor in Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

⁴ Lecturer in Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง¹

พรรณนันทน์ ชินศิริพันธุ์²

อังคินันท์ อินทรกำแหง³

วิชุดา กิจธรรรม⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมที่ประกอบด้วยปัจจัยด้านสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 447 คน ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น ผลการวิจัยพบว่า 1) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของโรงเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่มีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้เวลาอย่างพอประมาณ และด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ 2) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัว ที่มีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม ด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ด้านการใช้เวลาอย่างพอประมาณ และด้านการบริโภคอาหารอย่างพอประมาณ 3) พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิต และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ ที่มีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม ด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ และด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ 4) ตัวทำนายร่วม 9 ตัวแปรสามารถทำนายการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม ด้านการใช้จ่าย ด้านการใช้เวลา ด้านการบริโภคอาหาร และด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ ได้ 39%, 43.5%, 16.3%, 13.1% และ 26.1% ตามลำดับ ในกลุ่มรวม โดยตัวทำนายสำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ

คำสำคัญ: การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความพอประมาณ สถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง

¹ ปริญญาบัตรระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: tass_no2@hotmail.com, โทร.089-864-1138

³ รองศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความเป็นมาและความสำคัญ

สังคมยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันนี้ก่อให้เกิดกระแสการบริโภคที่เปิดกว้างทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภคจากแหล่งทุนข้ามชาติ ส่งผลให้เกิดลัทธิบริโภคนิยมที่ทำให้คนไทยมีพฤติกรรมการบริโภคที่เน้นวัตถุนิยมมากขึ้น และหลงใหลไปกับค่านิยมบริโภคนิยมสินค้าต่างชาติ (กฤตินี ฌัญญู วุฒิสวัสดิ์ และคนอื่นๆ, 2553: 3) เกิดการลอกเลียนแบบวิถีชีวิตแบบบอริโกมหานครซึ่งมีพฤติกรรมการบริโภคที่มีลักษณะฟุ่มเฟือย (สุธี ประศาสน์เศรษฐ์, 2544: 5) สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของเด็กไทยด้วย (อมรรวิษฐ์ นาครทรรพ, 2549: 68) เนื่องจากเยาวชนเป็นวัยแห่งการค้นหา อยากรู้ อยากรทดลอง ชอบเลียนแบบ และแสวงหาการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน (โสภณัท นุชนาด, 2542: 238) ประกอบกับอิทธิพลของสื่อโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ กระแสพาณิชย์และธุรกิจบริโภคที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วซึ่งมีผลต่อค่านิยมการบริโภคตามกระแส การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ปรนเปรอลูกมากเกินไป รวมถึงการเห็นแบบอย่างการบริโภค “กินดื่ม ใช้จ่าย” สินค้าหรือของฟุ่มเฟือยต่างๆ จากผู้ใหญ่ในสังคมจึงทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมการบริโภคสินค้าอย่างฟุ่มเฟือย นิยมการบริโภคเกินขนาดมากกว่าการเห็นคุณค่าการบริโภคหรือกินดื่มใช้อย่างพอเพียง (อมรรวิษฐ์ นาครทรรพ, 2549: 77-78)

จากผลการสำรวจเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า เด็กจ่ายเงินซื้อขนมกรุบกรอบและน้ำอัดลมรวมกันเฉลี่ยวันละเกือบ 50 บาท จากเงินที่ได้รับประมาณวันละ 65 บาท (ผจงจิต อินทสุวรรณ, งามตา วรินทร์านนท์, ดวงเดือน ศาสตรภัทร, อ้อมเดือน สดมณี, และอุษา ศรีจินดารัตน์, 2547: 12) อ้างอิงจาก สสส. ซึ่งเด็กไทยทาสนมขมขะ, 2549) นอกจากนี้ยังพบว่าเยาวชนไทยมีพฤติกรรมการใช้เวลาและเทคโนโลยีอย่างไม่เหมาะสมด้วย เห็นได้จากผลการวิจัย “มีเดีย แอดลาส” ของบริษัทซินโนเวด (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งสำรวจพฤติกรรมการบริโภคสื่อของวัยรุ่นเอเชีย 12 ประเทศ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในประเทศไทยที่เป็นนักเรียนและนักศึกษา จำนวน 914 คน อายุระหว่าง 15-24 ปี ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล

พบว่าวัยรุ่นไทยมีการเล่นเกมออนไลน์ผ่านคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ และเกมอิเล็กทรอนิกส์แบบพกพาสูงที่สุดในเอเชีย เฉลี่ยวันละ 60.7 นาที ในขณะที่ค่าเฉลี่ยการเล่นเกมออนไลน์ของวัยรุ่นเอเชียอยู่ที่ 37.5 นาที (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2551) จากพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเยาวชนนี้สะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนมีการดำเนินชีวิตที่ขาดความพอดี ไม่มีความพอเพียง ไม่วางแผนการใช้จ่าย และไม่คำนึงถึงคุณค่าและประโยชน์ที่แท้จริงก่อนตัดสินใจซื้อหรือบริโภคสิ่งต่างๆ พฤติกรรมเหล่านี้นอกจากจะเป็นการเบียดเบียนตนเองคือทำให้เสียสุขภาพและทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์แล้ว ยังเป็นการเบียดเบียนผู้อื่นคือทำให้ผู้ปกครองสิ้นเปลืองเงินทองโดยไม่จำเป็นอีกด้วย

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้กับคนไทยมานานกว่า 30 ปี จะเป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่ช่วยให้เยาวชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล สามารถปรับตัวอย่างรู้เท่าทันและใช้ประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างเต็มที่และเหมาะสม เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ทำให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550: 5) คุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของความพอเพียงคือ ความพอประมาณ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เน้นความพอประมาณ ซึ่งสะท้อนพฤติกรรมของบุคคลโดยคาดว่าผู้ที่ยอมรับและปฏิบัติตามหลักปรัชญานี้ จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามาก (ดวงเดือน พันธมนาวิน และ ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2550: 31) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเยาวชน สามารถทำได้โดยการส่งเสริมให้เยาวชนมีพฤติกรรมพอเพียงพอประมาณ ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุกๆระดับ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และ

นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถ นำแนวคิดและหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปด้วย(กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนอย่างพอประมาณของนักเรียนเท่าที่ผ่านมายังมีอยู่น้อย และส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะปัจจัยด้านจิตลักษณะ หรือสถานการณ์ หรือแม้แต่ศึกษาเฉพาะลักษณะชีวสังคมเพียงอย่างเดียว มีจำนวนไม่มากที่ศึกษาถึงปัจจัยหลายด้านร่วมกัน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยอาศัยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ เพื่อให้สามารถอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านความพอประมาณได้อย่างครอบคลุม โดยผลการวิจัยที่ได้นี้บิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติตนอย่างพอประมาณของเยาวชน และยังใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาพฤติกรรมพอเพียงด้านต่างๆ ของเยาวชนในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนต่างประเภทกัน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างลักษณะสถานการณ์กับจิตลักษณะเดิม ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญในการทำนายนการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง จะมีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวมและ 4 ด้านย่อย สูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่ไม่ใช่สถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ
2. นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัวสูง จะมีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวมและ 4 ด้านย่อย สูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัวต่ำ
3. นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมาก และมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อมาก จะมีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวมและ 4 ด้านย่อย สูงกว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อน้อย
4. ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร (ได้แก่ สุขภาพจิต ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความผูกพันทางพุทธศาสนา และค่านิยมทางวัตถุ) ตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ 3 ตัวแปร (ได้แก่ การถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัว การถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากโรงเรียน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ) และตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร (ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ และความรู้เกี่ยวกับความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

ร่วมกันสามารถทำนายนายการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวมและ 4 ด้านย่อย ได้มากกว่าตัวแปรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียวในปริมาณการทำนาย เท่ากับหรือมากกว่า 5 เปอร์เซนต์

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 447 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ได้จากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) เป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง (โรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง ในปี พ.ศ. 2552) จำนวน 218 คน และเป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่ไม่ใช่สถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง (โรงเรียนที่ไม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง) จำนวน 229 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ จำนวน 10 ฉบับ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 3 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ($\alpha=.887$) การถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากโรงเรียน ($\alpha=.787$) และความรู้เกี่ยวกับความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\alpha=.665$) แบบวัดที่นำของผู้อื่นมาใช้ จำนวน 3 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดสุขภาพจิต ($\alpha=.860$) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\alpha=.842$) ความผูกพันทางพุทธศาสนา ($\alpha=.859$) แบบวัดที่ปรับปรุงจากผู้อื่น จำนวน 4 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดค่านิยมทางวัตถุ ($\alpha=.791$) การถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัว ($\alpha=.833$) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ ($\alpha=.781$) และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ($\alpha=.882$)

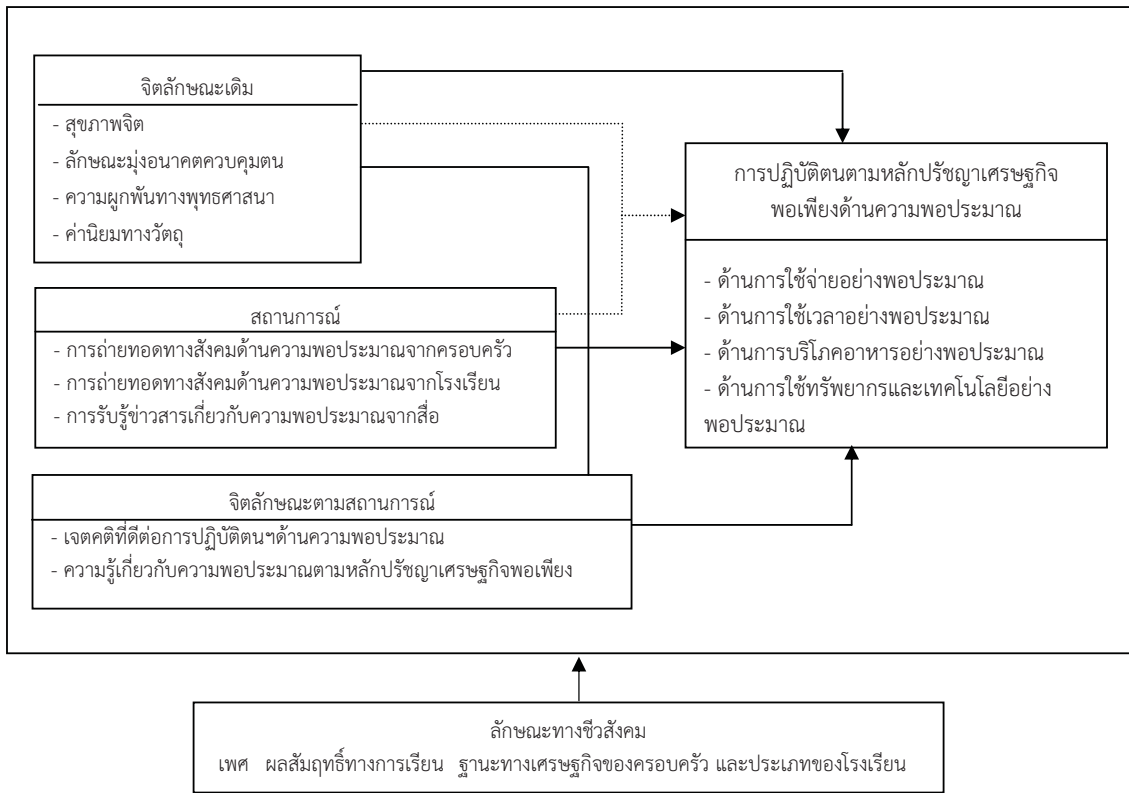
สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เพื่อทดสอบ

สมมติฐานข้อ 1-3 และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้ทั้งวิธีการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลให้ โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 2 เดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ใช้แนวการวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541: 105-108; Magnusson & Endler, 1977) เป็นกรอบในการประมวลเอกสาร และกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุของการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียน ซึ่งรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมนี้กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากสาเหตุที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) ลักษณะสถานการณ์ 2) จิตลักษณะเดิม 3) จิตลักษณะเดิมที่มีอิทธิพลร่วมกับสถานการณ์ และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ ดังภาพประกอบ 1

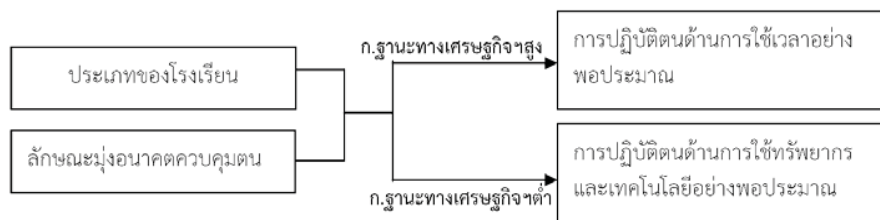

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของโรงเรียน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ใน 2 ด้านย่อย คือ การปฏิบัติตามการใช้เวลาอย่าง

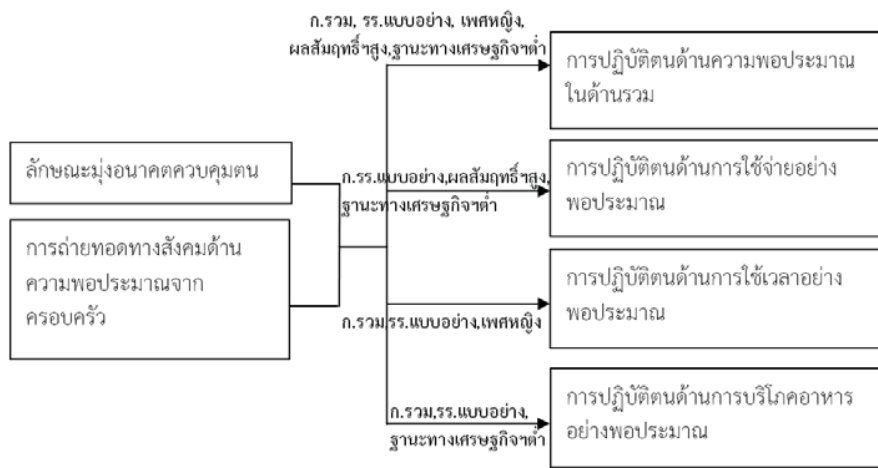
พอประมาณ ในกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และการปฏิบัติตามการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ ในกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (ภาพประกอบ 2) ซึ่งถือว่าสนับสนุนสมมติฐานข้อ 1 บางส่วน

ภาพประกอบ 2 แสดงผลวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานข้อ 1

2. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัว ที่มีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม และ 3 ด้านย่อย คือ ด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ด้านการ

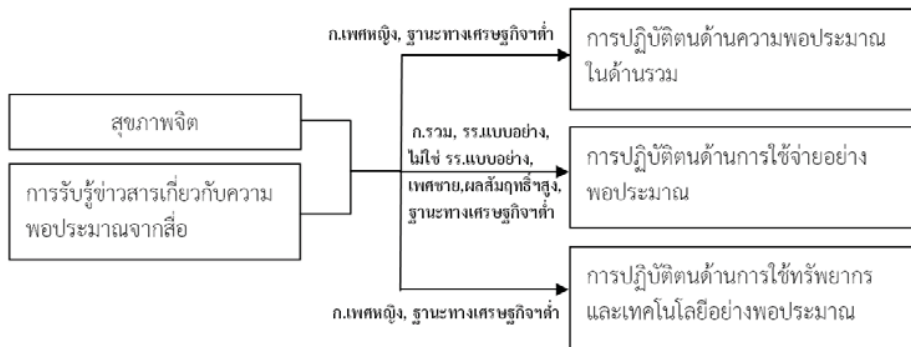
ใช้เวลาอย่างพอประมาณ และด้านการบริโภคอาหารอย่างพอประมาณ ในนักเรียนกลุ่มรวม กลุ่มที่เรียนในสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง กลุ่มเพศหญิง กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (ภาพประกอบ 3) ซึ่งถือว่าสนับสนุนสมมติฐานข้อ 2 บางส่วน

ภาพประกอบ 3 แสดงผลวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานข้อ 2

3. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิต และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ ที่มีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม และ 2 ด้านย่อย คือ ด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ และด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ ใน

นักเรียนกลุ่มรวม กลุ่มที่เรียนในสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง กลุ่มที่ไม่ได้เรียนในสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง กลุ่มเพศหญิง กลุ่มเพศชาย กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (ภาพประกอบ 4) ซึ่งถือว่าสนับสนุนสมมติฐานข้อ 3 บางส่วน

ภาพประกอบ 4 แสดงผลวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานข้อ 3

4. เปรอร์เซ็นต์การทำนายของตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 9 ตัวแปร ร่วมกันสามารถทำนายการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม และ 4 ด้านย่อย คือ ด้านการใช้จ่าย ด้านการใช้เวลา ด้านการบริโภคอาหาร และด้านการ

ใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ ได้ 39%, 43.5%, 16.3%, 13.1% และ 26.1% ตามลำดับ ในกลุ่มรวม ดังตาราง 1 พบตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ

ตาราง 1 ผลการทำนายการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม และ 4 ด้านย่อย ด้วยตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 9 ตัวแปร ในกลุ่มรวม

การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	R ²
การปฏิบัติตนด้านความพอประมาณในด้านรวม	8,7,2,4	.33,.23,.14,-.10	.390
การปฏิบัติตนด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ	8,4,9,1	.38,-.23,.14,.12	.435
การปฏิบัติตนด้านการใช้เวลาอย่างพอประมาณ	7,8,2	.23,.17,.12	.163
การปฏิบัติตนด้านการบริโภคอาหารอย่างพอประมาณ	8,7,5	.14,.17,.14	.131
การปฏิบัติตนด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ	8,7,4	.24,.27,-.12	.261

ตัวทำนาย

1 คือ สุขภาพจิต

2 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

3 คือ ความผูกพันทางพุทธศาสนา

4 คือ ค่านิยมทางวัตถุ

5 คือ การถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว

6 คือ การถ่ายทอดทางสังคมจากโรงเรียน

7 คือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ

8 คือ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนด้านความพอประมาณ

9 คือ ความรู้เกี่ยวกับความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่างและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้เวลาอย่างพอประมาณ และด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่างและมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ ผลเช่นนี้พบในกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงและต่ำตามลำดับ ซึ่งการพบผลปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งสองนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา เช่นงานวิจัยของจิตติพร ไวโรจน์วิทยากร (2551) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่เน้นประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการรับรู้คุณความดีของบุคคลมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรม

การออมและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนที่เน้นประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการรับรู้คุณความดีของบุคคลน้อย และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย ส่วนรสนันท์ ณ นคร (2550) พบว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีโครงการธนาคารโรงเรียน และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการออมเงินมากกว่านักเรียนที่ไม่อยู่ในโรงเรียนที่มีโครงการธนาคารโรงเรียน และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลในกลุ่มนักเรียนการศึกษาระดับสูง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม และ 4 ด้านย่อย มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าการ

ที่นักเรียนได้เรียนในโรงเรียนซึ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้นักเรียนได้ซึมซับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่างๆ ด้านความพอเพียงพอประมาณ จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนลักษณะดังกล่าว ซึ่งผลเช่นนี้ยังพบว่าสอดคล้องกับกลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอื่นๆ ด้วย เช่น ในงานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543) พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ และยังพบผลเช่นนี้ในงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมฉลาดดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในงานวิจัยของดวงกมล พรหมลักษณ์ (2549) ด้วย

2. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูงและได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัวมาก เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม ด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ด้านการใช้เวลาอย่างพอประมาณ และด้านการบริโภคอาหารอย่างพอประมาณ มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองต่ำ และได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัวน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวมและหลายกลุ่มย่อย โดยพบผลเด่นชัดในกลุ่มที่เรียนในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง ซึ่งการพบผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถคาดการณ์ไกล สามารถกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความเสียสละหรืออดทนเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้สามารถระงับหรือชะลอการทำตามความต้องการของตนเองได้ งดเว้นการกระทำบางอย่างที่สังคมไม่ยอมรับหรือการกระทำที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพได้ ตลอดจนมีการปฏิบัติตามและแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะด้วย ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมพอเพียงพอประมาณได้มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองต่ำ และยังประกอบกับการที่นักเรียนได้รับ

การถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัวด้วยแล้วจะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมพอประมาณได้มากขึ้น เพราะการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัวถือเป็นตัวแทนที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์ ทศนคติ ความเชื่อ และความประพฤติของเด็ก (สุพัตรา สุภาพ, 2537: 42; อำไพ หมั่นสิทธิ์, 2549: 100) อันจะทำให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมพอประมาณว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรนำมาปฏิบัติ และจะนำมาซึ่งผลดีต่อตัวนักเรียน ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาได้พบผลที่สอดคล้องกันนี้ เช่น งานวิจัยของกิ่งอ้อ มะลินิล (2552) พบว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่ายมาก คือนักเรียนที่เห็นแบบอย่างการประหยัดจากครอบครัวมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูง และยังพบผลเช่นนี้กับพฤติกรรมอื่นๆ อีก เช่น งานวิจัยของฐานันดร เปียศิริ (2545) พบว่านักเรียนที่มีแบบอย่างการประหยัดไฟฟ้าจากครอบครัวมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าอย่างคุ้มค่ามากกว่า และเป็นผู้มีพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมมากกว่านักเรียนที่เห็นแบบอย่างจากครอบครัวน้อย และนอกจากนี้ มนูญ ขลิบเงิน (2547) ยังพบว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองสูงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองต่ำ

3. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีและมีกรรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อมาก เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม ด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ และด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณมากกว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีน้อย และมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อน้อย ผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวมและหลายกลุ่มย่อย โดยพบผลเด่นชัดในกลุ่มเพศหญิง และกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ การพบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี จะเป็นผู้ที่สามารถรับรู้สภาพความเป็นจริงได้ดี มีความเชื่อมั่นในการแสดง

พฤติกรรมต่างๆ และมีการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น ดังนั้นเมื่อนักเรียนได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อมากด้วยแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมพอเพียงพอประมาณได้มากด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของลินดา สุวรรณดี (2543) ที่พบว่าเด็กที่มีสุขภาพจิตดีมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่ามากด้วย และยังพบอีกว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่สำคัญของพฤติกรรมลดปริมาณขยะของนักเรียน คือ การรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม โดยสามารถทำนายพฤติกรรมหลักเลี่ยงการสร้างขยะ และพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าในนักเรียนกลุ่มรวมได้ 47% และ 38% ตามลำดับ และงานวิจัยของมณูญ ภูชลินเงิน (2547) พบว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีน้อย ส่วนงานวิจัยของธรรณันย์ อำนวยกิจ (2551) พบว่าพนักงานธนาคารที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านประหยัดพลังงานไฟฟ้าจากสื่อประเภทป้ายโฆษณา วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และอินเทอร์เน็ตสูง จะมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานสูงกว่าพนักงานธนาคารที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านประหยัดพลังงานไฟฟ้าต่ำ

4. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า เพอร์เซ็นต์การทำนายของตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 9 ตัวแปร ร่วมกันสามารถทำนายการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม และ 4 ด้านย่อย ได้มากกว่าตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของเปอร์เซ็นต์ทำนายของตัวทำนายกลุ่มรวม 9 ตัวแปร กับตัวทำนายกลุ่มอื่นๆ จะพบว่า ตัวทำนายกลุ่มรวมสามารถทำนายการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ในปริมาณการทำนาย เท่ากับหรือมากกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ ได้เฉพาะในการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม และด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ โดยพบตัวทำนายสำคัญ

อันดับแรกของการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในด้านรวม ด้านการใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ด้านการบริโภคอาหารอย่างพอประมาณ และด้านการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างพอประมาณ คือ ตัวแปรเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจตคติเป็นลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่นักวิชาการเชื่อว่ามีเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลนั้นมากกว่าจิตลักษณะประเภทอื่นๆ เนื่องจากเจตคติของบุคคลเกิดจากการประเมินค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จากนั้นจึงเกิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้น จนกระทั่งพร้อมที่จะกระทำตามสิ่งที่ได้ประเมินค่าและมีความรู้สึกนั้น ด้วยเหตุนี้จึงพบเสมอว่า เจตคติเป็นตัวแปรสำคัญลำดับต้นๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล ผลเช่นนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา เช่นงานวิจัยของชวนชัย เชื้อสาธุน (2546) ที่พบว่าทัศนคติที่ดีต่อการประหยัดทรัพยากร เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกต่อพฤติกรรมการประหยัดวัสดุและพลังงาน ซึ่งสามารถทำนายได้ 44.0% นอกจากนี้ วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และชลิดา วสุวัต (2554) ยังพบอีกว่า เจตคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนกฤตยัตวิวัฒน์ ฉัตรทอง, อรพินทร์ ชูชม, ฉันทนา ภาคบงกช, และสธัญ ภูคอง (2554) พบว่าตัวพยากรณ์ที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ เจตคติต่อการรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และวันวิสา สรรีระศาตร์, งามตา วนินทานนท์, และนำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล (2555) พบว่าตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนมัธยมศึกษา คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย

ส่วนการปฏิบัติตนด้านการใช้เวลาอย่างพอประมาณ มีตัวทำนายสำคัญอันดับแรก คือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ ทั้งนี้อาจ

เนื่องมาจากในปัจจุบันสื่อเริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตมากขึ้น เมื่อบุคคลรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อ จึงได้ซึมซับข้อมูลเหล่านั้นมาสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของปราโมทย์ มลคล้ำ (2553) ที่แสดงให้เห็นว่าผู้นำครอบครัวซึ่งมีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาก จะสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้มากขึ้น และในงานวิจัยของอุบล เลี้ยววาริณ (2534) ก็พบว่า การรับข่าวสารสุขภาพจากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ เป็นตัวทำนายสำคัญที่สุดของพฤติกรรมสุขภาพของคนทำงานในโรงพยาบาล และเป็นตัวทำนายสำคัญอันดับสองของพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มคนทำงานในโรงงาน ส่วนงานวิจัยของรสนันท์ ณ นคร (2550) พบว่าการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการออมเงิน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่สอง ในกลุ่มตัวทำนายชุดสถานการณ์ โดยสามารถทำนายได้สูงสุด 18.1% ในกลุ่มนักเรียนหญิง และยังพบในงานวิจัยของธรรณิษฐ์ อำนวยกิจ (2551) อีกว่าการรับรู้ข่าวสารด้านประหยัดพลังงานไฟฟ้าเป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรกของการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงาน โดยทำนายได้ 23.5% ในกลุ่มรวม

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง มีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ มากกว่านักเรียนกลุ่มตรงข้าม ซึ่งผลเช่นนี้พบในกลุ่มรวมและหลายกลุ่มย่อย ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนให้โรงเรียนต่างๆ พัฒนาระดับโรงเรียนของตนให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง ซึ่งมีการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มากขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมพอเพียงพอประมาณต่อไป

2. ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยสำคัญด้านจิตลักษณะของการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงด้านความพอประมาณ คือ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ค่านิยมทางวัตถุ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคู่กัน ดังนั้นผู้ปกครอง สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างจิตลักษณะดังกล่าว เช่น ผู้ปกครองและครูอาจารย์ควรให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความพอเพียงพอประมาณ ฝึกให้เด็กรู้จักใช้สิ่งของหรือทรัพยากรต่างๆ เท่าที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือย และใช้เวลาทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสม และควรกล่าวยกย่องชมเชยเมื่อเด็กปฏิบัติตามอย่างพอเพียงพอประมาณ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์เชิงบวกเกี่ยวกับความพอประมาณ นอกจากนี้สื่อมวลชนควรมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น หรือนำเสนอตัวอย่างบุคคลที่ใช้สิ่งของต่างๆ อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เด็กเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้ชีวิตด้วยความพอเพียงพอประมาณ อีกทั้งเห็นโทษของการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือยตามกระแสวัตถุนิยม

3. ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยสำคัญด้านสถานการณ์ของการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ คือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่อ การถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัวและโรงเรียน ดังนั้นผู้ปกครองและครูอาจารย์ ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วยการบริโภคอาหาร ใช้จ่าย หรือใช้สิ่งของต่างๆ เท่าที่จำเป็น ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และนอกจากนี้ควรคัดเลือกสื่อที่เหมาะสมซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับวิธีการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กซึมซับตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับความพอประมาณ และให้เด็กสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณน้อย ได้แก่ นักเรียนที่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคู่กันต่ำ มีสุขภาพจิตที่ตื้นน้อย ได้รับการ

ถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัวน้อย หรือมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความพอประมาณจากสื่ออื่นน้อย ดังนั้นผู้ปกครอง และครูอาจารย์ จึงควรพัฒนานักเรียนกลุ่มดังกล่าวเป็นลำดับต้นๆ ด้วยการให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมความพอเพียงพอประมาณ หรือจัดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ เพื่อให้ นักเรียนเหล่านี้มีการปฏิบัติตนด้านความพอประมาณมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง มีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ มากกว่านักเรียนกลุ่มตรงข้าม แต่เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นเพียงการวิจัยเชิงความสัมพันธ์เปรียบเทียบเท่านั้น ดังนั้นควรมีการวิจัยเชิงลึกในกลุ่มโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่างเพื่อหาว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยเชิงเหตุที่ทำให้นักเรียนมีการปฏิบัติตนด้านความพอประมาณ เช่น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ การจัดการกระบวนการเรียนการสอน หรือนโยบายการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ดำเนินการได้อย่างตรงจุดและส่งผลให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมพอเพียงพอประมาณในนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อื่น หรือในกลุ่มนักเรียนโรงเรียนเอกชน ซึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่ต่างออกไป เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมพอประมาณที่ครอบคลุมและมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละบริบทมากยิ่งขึ้น

3. ในการศึกษาครั้งต่อไปหากมีผู้สนใจศึกษาประเด็นเดียวกันนี้ อาจทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อศึกษาตัวแปรเชิงเหตุอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมดังกล่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ความเชื่ออำนาจในตนด้านการปฏิบัติตนอย่างพอประมาณ การเห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน หรือการได้รับอิทธิพลของการปฏิบัติตนอย่างพอประมาณจากสังคมออนไลน์ เป็นต้น

4. ในการศึกษารั้งต่อไปอาจนำตัวแปรการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณมาศึกษาในฐานะตัวแปรเชิงเหตุหรือตัวแปรคั่นกลาง เพื่อเป็นการขยายผลการศึกษากฎปฏิบัติตนด้านความพอประมาณในเชิงเหตุและผล อันจะนำไปสู่ผลการวิจัยที่ครอบคลุม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

5. การศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในครั้งต่อไปอาจใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยในเชิงลึกที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *1,261 สถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- กฤตย์ดิวัฒน์ ฉัตรทอง, อรพินท์ ชูชม, ฉันทนา ภาคบังกช, และสธัญ ภู่งคง. (2554). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตเทศบาลเมืองชุมพล. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 3(1), 172-184.
- กฤตินี ณีรัฐวุฒิสิทธิ์, ภัทรวรรณ ประสานพานิช, ปวีตรา จินดาหระ, ปรีดา เหล่าเจริญวงศ์, ธนวัฒน์ อุดมวัฒนาพร, ธนิตา พงศ์ไพโรจน์, และคนอื่นๆ. (2553). *โครงการศึกษาวิจัยพลวัตการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของโลกที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมสังคมไทย*. รายงานฉบับ

- สุดท้าย. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- กิ่งอ้อ มะลินิล. (2552). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). *การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ. (2551). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชวนชัย เชื้อสาธุชน. (2546). *ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ*. โครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ฐานันดร เปียศิริ. (2545). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงกมล พรหมลักขโณ. (2549). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมฉลาดดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุนาวิณ. (2541, พฤษภาคม-สิงหาคม). *รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม เพื่อการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์*. *วารสารทันตภิบาล*, 10(2), 105-108.
- ดุษฎีเดือน พันธุนาวิณ และดวงเดือน พันธุนาวิณ. (2550). *หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล : ทฤษฎี และผลการวิจัย เพื่อสร้างดัชนีในแนวจิตพฤติกรรมศาสตร์*. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 47(1), 27-79.
- ธรรณธันย์ อำภานุกิจ. (2551). *ลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่*. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปราโมทย์ มลคล้า. (2553). *พฤติกรรมกราดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 2(1), 89-103.
- ผจงจิต อินทสุวรรณ, งามตา วนิชทานนท์, ดวงเดือน ศาสตรภัทร, อ้อมเดือน สดมณี, และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2547). *การวิจัยและพัฒนาพฤติกรรมกราดำเนินชีวิตด้วยปัญญาของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มณูญ ภูขลิบเงิน. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รสนันท์ ณ นคร. (2550). *ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกราดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีธนาคารโรงเรียน*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ลินดา สุวรรณดี. (2543). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วันวิสา สรีระศาสตร์, งามตา วนิทานนท์, และนำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคม และการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 4(1), 1-13.
- วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และชลิดา วสุวัต. (2554). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 3(1), 145-158.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2551). *วัยรุ่นไทยแชมป์ตีเกมออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2553, จาก <http://www.thaihealth.or.th/node/5583>
- สุธี ประศาสน์เศรษฐ. (2544). *เค้าโครงการพัฒนาแบบพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในระดับชาติ. ใน: วิถีสังคมไทย: สรรนิพนธ์ทางวิชาการเนื่องในวาระหนึ่งศตวรรษ ปรีดี พนมยงค์ ชุดที่ 3 เศรษฐกิจ-เศรษฐศาสตร์ทางเลือก*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 1-82.
- สุพัตรา สุภาพ. (2537). *สังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณัท นุชนาถ. (2542). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- อมรวิชัย นาครทรรพ. (2549). *เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อำไพ หมั่นสิทธิ. (2549). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อุบล เลี้ยววาริณ. (2534). *ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Magnusson, D.; & Endler, N. S. (1977). *Interactional Psychology and Personality*. New York, NY: John Wiley & Sons.